

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 vid Tuns skola i Lidköpings kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Tuns skola

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurserna 1-3 under november 2011-mars 2012. Granskningen vid Tuns skola i Lidköpings kommun ingår i detta projekt.

Tuns skola besöktes den 29 februari och den 1 mars 2012. Ansvariga inspektörer har undervisningsråden Marie Karlsson och Bo Jersenius varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgraskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Tuns skola

Tuns skola ligger cirka 30 km väster om Lidköping. Många av skolans elever åker skolskjuts till och från skolan. Vid enheten finns förskola, familjedaghem, förskoleklass, årskurserna 1 – 6, fritidshem samt fritidsgård. Förskolan och familjedaghemmen leds av förskolechef. Övriga verksamheter av rektor.

Skolan har två arbetslag, ett för förskoleklass och fritidshem samt ett för årskurserna 1 - 6. Utöver indelning i arbetslag finns en indelning av personalen i så kallade "arbetsgrupper", en för förskoleklassen och årskurserna 1 – 3 och en för årskurserna 4 – 6.

Eleverna är indelade i 3 klasser, förskoleklassen, årskurserna 1 – 3 respektive årskurserna 4 – 6.

I klassen med årskurserna 1 – 3 arbetar i huvudsak tre lärare. Lärarna undervisar eleverna i ämnen som de har utbildning för. Det innebär att eleverna, oavsett årskurs, undervisas av samma lärare i ett givet ämne. De tre lärarna genomför mycket av planeringen av undervisningen gemensamt. Lärarna har ca 10 elever var som de är mentorer för. Undantaget från ovanstående gäller ämnet slöjd, dessa lärare ingår inte i arbetslag vid skolan och är heller inte delaktiga i den gemensamma planeringen av undervisningen.

Skolenhetens namn: Tuns skola	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	60
Totalt antal elever:	69
Antal elever i årskurs 1-3	32
Antal elever i årskurs 3	10

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

Skolan har deltagit i flera kommungemensamma implementeringsinsatser gällande den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11. Skolans lärare har till exempel deltagit i Skolverkets konferenser och

kommunen har anordnat egna konferenser och studiedagar för att implementera Lgr 11. Kommunen anordnar även nätverksträffar där lärare från olika skolor möts och diskuterar kunskapsbedömning. Vid tillfället för besöket på skolan var inriktningen på de kommungemensamma utbildningarna bedömningstöd i matematik utifrån kursplanerna. Inriktningen på kompetensutvecklingen följer en uppgjord plan och i ett nästa skede ska lärarna arbeta med kursplanerna och bedömning utifrån kursplanerna. På varje skola finns en "implementeringsansvarig" som ska stödja rektorn i arbetet med att implementera Lgr 11. I uppdraget ingår att delta i de implementeringsträffar som ordnas i kommunen vid ett antal tillfällen varje termin och att genomföra implementeringssatser på enheten.

På initiativ av rektorerna vid fyra landsortsskolor i västra Lidköping har utbildningsinsatser och gemensamma diskussioner för lärarna vid skolorna anordnats, utöver de kommungemensamma satsningarna. Temat för dessa träffar har varierat och har bland annat varit "*att utveckla förmågor*", "*syftesdelen*" och i ett senare skede kommer det att handla om hur "*vi kan se en förändring i undervisningen*". I det senare arbetet avser man att ta hjälp av elevernas erfarenheter och i det sammanhanget lägga fokus på elevdeltagande och elevaktivt lärande.

Rektorn uppger i intervju att det sätt hon organiserat verksamheten vid skolan underlättar arbetet med att skapa ett gemensamt språk samt gemensamma och likvärdiga bedömningar. Detta har också varit ett av skälen till att forma organisationen på det sätt som gjorts vid skolan. Enligt rektorn och de intervjuade lärarna använder lärarna till stora delar ett gemensamt och sakligt språk för att samtala om och dokumentera elevernas lärande som är relaterat till kursplanernas kunskapskrav. Även av intervjuerna med eleverna och vårdnadshavarna framgår att lärarna förändrat sitt språkbruk till förmån för ett språk som är gemensamt. De planeringar och bedömningar som inspektörerna tagit del av före och i samband med besöket på skolan visar också på att språket är sakligt och tar utgångspunkt i Lgr 11. Genom rektorns försorg har lärarna tid för att diskutera undervisningens utformning i stort och för att planera för kommande perioder bestående av tema och/eller ämnesspecifik undervisning. Rektorn deltar också regelbundet i lärarnas planeringsmöten och enligt de intervjuade lärarna har hon god kännedom om den verksamhet som bedrivs vid skolan. En gång per månad anordnar rektorn ett möte där hon ansvarar för dagordningen och där lärarna tillsammans diskuterar hur verksamheten kan utvecklas ytterligare.

Granskningen visar att dokumentation av elevernas kunskapsutveckling sker kontinuerligt och systematiskt under den löpande verksamheten. Dokumentat-

ionen sker, som framgår ovan, till stor del på ett gemensamt och sakligt språk. Se vidare avsnitt 1.4.

Skolan har en mall för att skriva individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i. De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av i samband med granskningen är upprättade under höstterminen 2011. Rektorn tar del av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som lärarna upprättar. Dessa lever inte upp till skollagens krav, se vidare avsnitt 1.4.

De nationella ämnesproven i årskurs 3 används för att underlätta en likvärdig bedömning vid skolan. Lärarna har möjlighet att diskutera bedömningar inom skolan men också kommunövergripande. Alla lärare i årskurserna 1 till 3 har därmed kännedom om och har i viss mån deltagit i bedömningarna. Rektorn tar del av lärarnas bedömningar av elevernas kunskaper, dels på nationella ämnesprov men även vid andra kunskapsuppföljningar.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn vid Tuns skola tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna. Skolan har i stor utsträckning utvecklat gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen utifrån kursplanerna och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Genom att rektorn på olika sätt stödjer lärarnas arbete med bedömning ökar möjligheterna också för en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper.

Rektorn skapar på olika sätt också förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk för att beskriva elevernas kunskapsutveckling.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat. Lärarna berättar att de gemensamt analyserar kunskapsresultaten, ofta tillsammans med rektorn. Lärarna menar

att organisationen med tre lärare för årskurserna 1 – 3 och att de ansvarar för undervisningen utifrån sina respektive utbildningar underlättar för dem att ha ett kontinuerligt samarbete kring bland annat kunskapsbedömningar. Det finns än så länge ingen mall eller instruktion för hur lärarna ska genomföra sina uppföljningar utan de väljer tillsammans med rektorn formerna för hur resultaten ska följas upp och utvärderas. Det underlag som används för att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten är sammanställningar av resultat på nationella prov, schema för att följa elevernas läs- och skrivutveckling samt egenproducerade bedömningsunderlag. Uppföljningar och utvärderingar görs också av skolans kunskapsresultat i de teman som eleverna arbetar med. Som underlag används också elevernas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Sammantaget innebär det att skolans kunskapsresultat på skolövergripande nivå analyseras och värderas för all den undervisning som genomförs vid skolan.

Rektorn sammanställer årligen skolans kvalitetsarbete i en rapport som Lidköpings kommun efterfrågar. Rapporten bygger på det underlag som lärarna och rektorn tagit fram kring verksamheten. I rapporten beskrivs både hur skolan arbetat och resultaten av arbetet. Utifrån det som kommer fram i rapporten diskuterar lärarna i skolan fram underlag till en verksamhetsplan för skolan som rektorn ansvarar för. I denna upprättas ett "kontrakt" mellan rektorn och dennas chef om vad skolan ska utveckla under det kommande läsåret.

Det framkommer i intervjuer med rektorn och lärarna att uppföljning och utvärdering av de rutiner och former som används för bedömning och dokumentation inte sker organiserat. Under intervjuerna med rektorn och lärarna framkommer dock flera exempel på att lärarna på olika sätt följer upp och utvärderar framförallt formerna för bedömning och dokumentation. Till exempel har lärarna nyligen bytt bedömningsstöd för läs- och skrivutveckling då man ansåg att det tidigare använda gav en allt för begränsad bild av elevernas kunskaper. Lärarna diskuterar också hur man kan utveckla arbetet med bedömningsstöd och söker aktivt utveckla sitt arbete med bedömningar av elevernas kunskapsutveckling.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn tar ett ansvar för att skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning.

Rektorn, tillsammans med lärarna, följer också till viss del upp och utvärderar skolans former för bedömning och dokumentation så att de är ändamålsenliga i ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn behöver dock ta ett större ansvar för att uppföljningen och utvärderingen också på ett mer systematiskt sätt omfattar skolans rutiner för bedömning och dokumentation.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Av intervjuer med lärarna och material som Skolinspektionen tagit del av framgår att lärarna gör en planering i respektive ämne och i respektive tema. Planeringarna görs i hög utsträckning av lärarna gemensamt, framförallt när det gäller temaarbetena. För planeringen i de ämnen de undervisar i har lärarna dock ett huvudansvar för "sina" ämnen. De planeringar lärarna gör följer en gemensam struktur med rubrikerna "Övergripande mål", "Syfte och mål med undervisningen", "Centralt innehåll", "Konkretisering av mål", "I undervisningen kommer du att...", "Bedömning" och "Dokumentation". Tydliga kopplingar görs till kursplanekraven under rubrikerna syfte och mål och centralt innehåll. Inom till exempel ämnet idrott och hälsa framkommer under rubriken syfte och mål att eleverna "ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang" och under rubriken centralt innehåll redovisas de delar av ämnets centrala innehåll som undervisningen ska bygga på. På motsvarande sätt finns syfte och mål samt centralt innehåll redovisat i de övriga planeringar som Skolinspektionen tagit del av. Under rubrikerna "Bedömning" och "Dokumentation" redogörs för hur eleverna kommer att bli bedömda och med vilket underlag. I en uppgift inom ämnet bild framgår till exempel att elevernas "förmåga att skapa och vara kreativ" kommer att bedömas i matrisform. Vidare framgår att bedömningen kommer att utgå från "vad du visar på lektioner genom; samtal och frågor, genomförande och resultat av praktiska och skriftliga övningar."

I lärarnas senast gjorda planeringar ingår också en text som särskilt vänder sig till eleverna och som sammanfattar planeringen. I exempelvis den planering som benämns "Det hör ihop, matematik, åk 3 vt-12" lyder denna text "Vid flera tillfällen, när vi arbetat med multiplikationer, har vi kommit fram till att man kan använda sig av addition för att räkna ut svaret. Därför ska vi nu fördjupa oss ytterligare i ämnet och bland annat se sambanden mellan division och multiplikation".

Som framgår ovan innehåller de planeringar som Skolinspektionen tagit del av beskrivningar av hur eleverna kommer att bedömas och vad som kommer att bedömas. När eleverna kommer att bedömas framgår inte lika tydligt i de granskade planeringarna. I intervjuer med lärarna framkommer dock att de kontinuerligt ger återkoppling till eleverna på deras arbete och på olika sätt

synliggör deras lärande. Lärarna uttrycker det som att de vill bedriva en *"formativ undervisning"*.

De intervjuade eleverna, lärarna och vårdnadshavarna uppger att lärarna delger elever och vårdnadshavare sina planeringar skriftligt genom att skicka hem dessa med eleverna. Elever och vårdnadshavare har möjlighet att lämna kommentarer till planeringen innan den fastställs.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planeringen av undervisningen utgår från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. Planeringen görs så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen.

Vidare bedömer Skolinspektionen att lärarna i sin planering identifierar och planerar *hur* eleverna ska visa sina kunskaper och *vad* i kunskapskraven som ska bedömas. Lärarna behöver dock vid planeringen av undervisningen på ett mer systematiskt sätt planera för *när* eleverna ska visa sina kunskaper.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Som framgår ovan ger lärarna eleverna förståelse för vilka kunskaper de ges möjlighet att utveckla i ämnen och temarbeten, genom att gå igenom planeringen med dem. Det framkommer i intervjuerna med elever att det är tydligt för dem vilka kunskaper de ska utveckla och att de också är införstådda med grunderna för bedömning. Det följande exemplet är hämtat från ämnet engelska och den pedagogiska planeringen för *"Animals"* som omfattar sex veckor under vårterminen 2012. Under rubriken *"Bedömning"* framkommer att läraren kommer att bedöma:

*Din förmåga att formulera dig och kommunicera i tal och skrift.
(Bedömningsmatriser)*

Din förmåga att samarbeta (Bedömningsmatris)

I bedömningen utgår jag också från vad du visar på lektioner, genom samtal och frågor, genomförande och resultat av praktiska och skriftliga övningar."

Lärarna redogör också i den pedagogiska planeringen för hur dokumentationen kommer att ske: *"Jag dokumenterar från vad du visar på lektioner, genom samtal och frågor, genomförande och resultat av praktiska och skriftliga övningar."* Till planeringen hör också *"bedömningsmatriser"* med fyra nivåer för att bedöma elevernas förmågor att *"tala engelska så andra förstår"*, *"skriva engelska så andra förstår"* och *"att samarbeta"*.

Eleverna ges också insikt i vad de ska lära sig genom att de görs delaktiga i planeringen av undervisningen. Eleverna berättar om att lärarna *"pratar om läroplanen och visar vad vi ska lära oss"* och att eleverna sedan är med och diskuterar och *"röstar"* om vad undervisningen ska ha för innehåll. Ett exempel hämtat från *"temat kommunicera"* visar att varje elev utifrån fasta alternativ *"ringat in"* sina val av *"vad de vill träna mer på"*. Lärarna har sedan diskuterat med eleven om de val de gjort, bland annat i relation till elevernas individuella utvecklingsplaner, innan planeringen fastställts.

Eleverna berättar i intervjuerna att de har tillfällen då de reflekterar över vad de lärt sig. De har exempelvis *"mentorstid"* då de tillsammans med en av sina lärare pratar om hur det går för dem i skolan. Enligt rektorn och lärarna är systemet med mentorstid under uppbyggnad och att de infört mentorstiden för att få tillfälle att regelbundet och tätare än utvecklingssamtalen strukturerat prata med varje elev.

I klassrummen finns olika tecken på hur lärarna gör eleverna delaktiga i lärandet. Till exempel finns där skyltar med texten:

"Vad är målet?"

"Hur ligger jag till?"

"Hur gå vidare?"

Eleverna berättar att skylten sitter där för att eleverna ska lära sig vad målet är och att *"fröken pratar om det ibland"*. Andra sätt som lärarna använder för att ge eleverna återkoppling på är när de muntligt och/eller skriftligt kommenterar elevernas arbeten. Eleverna berättar att läraren går runt i klassrummet och ger återkoppling på det eleverna arbetar med under lektionerna och säger vad eleverna bör *"tänka på att utveckla"* i förhållande till det pågående arbetet. Eleverna berättar också att lärarna *"rättar"* deras arbeten och att de får omdömen som *"bra"*, en inklustrad stjärna eller ibland en skriftlig kommentar även till enskilda arbeten. Lärarna skriver också, enligt de intervjuade eleverna och vårdnadshavarna, i samband med att ett arbetsområde avslutas omdömen om elevernas arbete som skickas hem med eleverna för att vårdnadshavarna ska kunna ta del

av det. Eleverna berättar också att de ibland "*hjälp* eller *rättar varandra*" och att de också i övrigt samarbetar kring olika uppgifter.

Av de dokument som inspektörerna tagit del av i samband med granskningen och av intervjuer med lärare, elever och vårdnadshavare framgår att lärarna använder ett aktuellt underlag för att bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen. Lärarna berättar i intervju att eleverna i huvudsak arbetar i väl avgränsade arbetsområden och att varje arbetsområde avslutas med att vårdnadshavarna får en "*dokumentationsmapp*" med bedömningar av elevens arbete. Vårdnadshavarna har också möjlighet att lämna kommentarer över elevens arbete eller lärarens bedömningar.

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är upprättade under höstterminen 2011. Målen i de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är överlag skrivna på ett sätt som gör att de uttrycker kunskapskrav som eleverna ska nå. Samtliga mål/utvecklingsområden i de granskade individuella utvecklingsplanerna avser ämnena matematik och/eller svenska. Det saknas dock i de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Eleverna har inte heller i de granskade skriftliga omdömena getts omdömen i samtliga ämnen de får undervisning i. Lärarna har använt en gemensam mall för att skriva individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen, men det är i de flesta ämnen upp till varje lärare hur man utformar innehållet i dokumenten. Lärarna arbetar med att utveckla de tidigare nämnda matriserna för bedömning av elevernas kunskaper att omfatta fler ämnen och menar att de därmed kommer att kunna mer likvärdigt bedöma elevernas kunskaper i de skriftliga omdömena. De skriftliga omdömen som inspektörerna har tagit del av är alltså upprättade under hösten 2011 och vid detta tillfälle fanns matriser endast i ämnet svenska. Dessa matriser innehåller bedömningar av elevernas förmåga i "*muntlig redovisning*" och i att "*lyssna på redovisning*". Lärarna har bedömt eleverna utifrån tre nivåer som beskriver elevens kunskaper och vad som behöver utvecklas för att eleven ska nå nästa nivå. Lärarna och rektorn uttrycker i intervjuer att de är väl medvetna om att de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som upprättades under höstterminen 2011 inte uppfyller de krav som ställs på sådana. Både rektorn och lärarna menar dock att de under hösten prioriterat planeringen och genomförandet av undervisningen enligt Lgr 11, vilket gjort att utvecklingen av matriser och de individuella utvecklingsplanerna fått stå tillbaka. Arbetet med att upprätta skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner kommer framöver att underlättas

av att lärarna kontinuerligt bedömer och dokumenterar lärandet på det sätt som ovan beskrivits menar rektorn och lärarna.

Rektorn uppger i intervju att skolan inte i någon större omfattning använder bedömningsstöd från Skolverket eller andra producenter. Det som används regelmässigt är Skolverkets "*Diamant*" för bedömningar i matematik. Skolan använder också i varierande utsträckning bedömningsstöd för läs- och skrivutveckling. Inom skolan förs också diskussioner om ytterligare bedömningsstöd och man har till exempel tittat på Skolverkets "*Nya Språket lyfter*" och "*Dino*" (Diagnoser i NO årskurs 1-6), men ännu inte beslutat att använda något av dessa. De nationella ämnesproven används enligt rektorn och lärarna för att bedöma enskilda elevers kunskapsutveckling men också för att se om det finns mönster i resultaten som visar att eleverna haft svårt för delar av proven. Det finns inom skolan och kommunen möjlighet för lärarna att tillsammans med andra lärare diskutera bedömning och analys av elevernas resultat på de nationella ämnesproven.

Ämnet slöjd omfattas inte av ovanstående beskrivning av arbetet på skolan. Lärarna i slöjd har enstaka timmar per vecka vid skolan och har under detta läsår inte deltagit i den gemensamma planeringen av undervisningen. Slöjdlärarna har dock var för sig rutiner och former för att ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och för att dokumentera elevernas kunskaper. En av de intervjuade lärarna använder till exempel ett matrissystem liknande det som ovan beskrivits. Tidigare har slöjdlärarna i kommunen haft nätverks träffar men detta har upphört och kommer enligt de intervjuade att ersättas av regelbundna träffar med inriktning på kunskapsbedömning i årskurserna 1 till 9. Under året har en kommungemensam kompetensutvecklingsdag ordnats för lärare i slöjd i samarbete med Linköpings Universitet kring planering och bedömning utifrån Lgr 11.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla och på vilka grunder de bedöms. Lärarna följer också i hög utsträckning, tillsammans med eleverna, upp elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och ger kontinuerlig återkoppling på elevernas arbete för att synliggöra lärandet för eleverna. Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och som återspeglar deras kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav. Bedömningen är också till stora delar en integrerad del av undervisningen och synliggör lärandet för eleverna. Lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav. I det underlag och i de bedömningar lärarna gör när de bedömer elevernas kunskaper finns också tillräckligt underlag för att skriva skriftliga omdömen och en framåtsyftande individuell utvecklingsplan. De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som upprättats i samband med utvecklingssamtalen hösten 2011 uppfyller dock inte skollagens krav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Intervjuerna med lärarna visar att lärarna i samtal diskuterar med varandra om vad som *"gått bra respektive dåligt"* i den aktuella undervisningen. De diskuterar också tillsammans enskilda elever och hur de möter respektive elev på bästa sätt. Lärarna uppger också att de vid några tillfällen gjort förändringar i processen inom ett arbetsområde när de upptäckt att eleverna haft svårt med de uppgifter lärarna gett dem eller att de inte hunnit med så som planeringen förutsatt. Lärarna är dock noga med att påpeka att detta inte är det samma som att de förändrat kunskapskraven för det aktuella arbetsområdet. Lärarna säger också att de är noga med att alla elever ska känna att de är med. Eleverna har därför bland annat individuella läxor men lärarna menar att *"vi sänker inte kunskapskraven, det vore att tappa tron på eleven"*.

Som framgår av ovanstående avsnitt arbetar lärarna för att utveckla formerna för bedömning och dokumentation. Det är bland annat de matriser som är under utveckling ett tecken på.

Rektorn deltar tillsammans med lärarna aktivt i utvecklingen av undervisningen och formerna för bedömning och dokumentation. Rektorn uppger också att lärarnas reflektioner kring den egna undervisningen är ett viktigt underlag när lärarna vid skolan gemensamt bedriver sitt kvalitetsarbete. Ett annat viktigt underlag för kvalitetsarbetet är, enligt rektorn och lärarna, de skriftliga omdömen som lärarna upprättat för eleverna (se dock avsnitt 1.4).

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver fortsätta att följa upp och utvärdera sin planering och undervisning så att eleverna ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen. Lärarna behöver även kontinuerligt utvärdera i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Av intervjuer med lärare, elever och vårdnadshavare framgår att lärarna genomför utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare varje termin. Av intervjun med vårdnadshavare framgår att alla ämnen berörs i samtalen och elev och vårdnadshavare ges möjlighet att uttrycka sina åsikter.

De intervjuade vårdnadshavarna uppger att de utöver de skriftliga omdömena ges löpande information om sina barns kunskapsutveckling genom de tidigare nämnda "*dokumentationsmapparna*" som eleverna tar med hem efter varje genomförd arbetsperiod om ca fyra veckor. I denna finns de arbeten eleven gjort under perioden och lärarens bedömning av dessa i förhållande till kursplanernas kunskapskrav. Vårdnadshavarna ges också möjlighet att ge kommentarer och synpunkter på innehållet.

Av intervjun med vårdnadshavare framgår också att för elever i behov av särskilt stöd finns ytterligare kontakter mellan läraren och hemmet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavare kontinuerlig information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Lärarna beskriver i intervju olika sätt som eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på. Även eleverna berättar i intervjuer om olika sätt de kan visa sina kunskaper på och att de ibland kan välja hur de vill visa vad de lärt sig. Exempel på sådant som lärarna och eleverna nämner utöver skriftliga och muntliga redovisningar är att spela teater, göra pantomimer eller göra en plansch. I klassrummen och i andra utrymmen på skolan ställs elev- och grupparbeten ut och inspektörerna ser flera exempel på sådant som eleverna gjort i olika ämnen och temaarbeten. I de planeringar som tidigare refererats till och som Skolinspektionen tagit del av framgår hur eleverna ska visa sina kunskaper. Exempel på sådant som framgår ur planeringarna är *"följa en muntlig instruktion"*, *"bearbeta din text från tankekarta till färdig berättelse"*, *"genomföra systematiska undersökningar"* samt *"din förmåga att samarbeta"*. Lärarna beskriver också hur de genom att observera hur eleverna arbetar i olika skeden av undervisningen får underlag för att göra allsidiga bedömningar.

I intervjun med lärarna och i intervjuerna med eleverna framkommer också att lärarna tar individuella hänsyn när formerna för hur eleverna ska redovisa sitt arbete bestäms.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder allsidiga underlag och former för bedömning av elevernas kunskaper och att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

I intervjun med rektorn framkommer att hon gett vårdnadshavarna information om Lgr 11 vid ett gemensamt möte för samtliga elevers vårdnadshavare. Lärarna och de intervjuade vårdnadshavarna uppger att lärarna gett information om kunskapskraven i alla ämnen eleverna får undervisning i. De intervjuade vårdnadshavarna menar att de också genom de pedagogiska planeringarna som lärarna skickar hem får information om kunskapskraven i de ämnen eleverna får undervisning i.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp 6-8 lärare i årskurserna 1-3 och djupintervju med två lärare i årskurs 3), elever i årskurs 3 (i grupp cirka 6 elever) och vårdnadshavare i årskurs 3 (i grupp 6-8 personer). I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Tabellen visar förhållandet i Tuns skola.

Tuns skola	Antal
Intervjuade elever	10
Intervjuade lärare	5
Intervjuade vårdnadshavare	4